

Zbiór Orzeczeń

Opinia 2/15

Opinia wydana na podstawie art. 218 ust. 11 TFUE

Opinia wydana na podstawie art. 218 ust. 11 TFUE – Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru – Umowa handlowa „nowej generacji” wynegocjowana po wejściu w życie traktatów UE i FUE – Kompetencja do zawarcia umowy – Artykuł 3 ust. 1 lit. e) TFUE – Wspólna polityka handlowa – Artykuł 207 ust. 1 TFUE – Handel towarami i usługami – Bezpośrednie inwestycje zagraniczne – Zamówienia publiczne – Aspekty handlowe własności intelektualnej – Konkurencja – Handel z państwami trzecimi i zrównoważony rozwój – Ochrona socjalna pracowników – Ochrona środowiska naturalnego – Artykuł 207 ust. 5 TFUE – Usługi w dziedzinie transportu – Artykuł 3 ust. 2 TFUE – Umowa międzynarodowa mogąca naruszyć wspólne zasady lub zmienić ich zakres – Akty prawa wtórnego Unii obowiązujące w dziedzinie swobodnego świadczenia usług w dziedzinie transportu – Inwestycje inne, niż bezpośrednie – Artykuł 216 TFUE – Umowa konieczna do celów realizacji jednego z celów traktatu – Swobodny przepływ kapitału i płatności między państwami członkowskimi a państwami trzecimi – Następowanie po sobie umów dotyczących inwestycji – Zastąpienie umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi a Republiką Singapuru – Postanowienia instytucjonalne umowy – Rozstrzyganie sporów między inwestorami a państwami – Rozstrzyganie sporów między stronami

Streszczenie – opinia Trybunału (w pełnym składzie) z dnia 16 maja 2017 r.

1. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Kompetencja do zawierania umów dotyczącym handlu towarami i usługami – Zakres – Umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru – Postanowienia mające na celu ułatwianie handlu towarami lub zezwolenie na stosowanie środków ochrony handlowej – Włączenie*

[art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE, art. 207 ust. 1 TFUE]

2. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Zakres – Objęcie umów w dziedzinie wspólnej polityki transportowej systemem wspólnej polityki transportowej – Przedmiot*

[art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE, art. 207 ust. 5 TFUE]

3. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Zakres – Objęcie umów w dziedzinie wspólnej polityki transportowej systemem wspólnej polityki transportowej – Brak możliwości zastosowania w wypadku umowy dotyczącej usług niemających samoistnego związku z usługą przewozu – Zobowiązania związane z usługami naprawy i konserwacji statków powietrznych oraz zasadami udziału w zamówieniach publicznych na usługi przewozu – Brak samoistnego związku z usługą przewozu – Wylączna kompetencja Unii*

[art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE, art. 207 ust. 5 TFUE; dyrektywa 2006/123 Parlamentu Europejskiego i Rady, motyw 33]

4. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Kompetencja do zawierania umów dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych – Zakres – Granice*

[art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE, art. 207 ust. 1 TFUE]

5. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Kompetencja do zawierania umów dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych – Zakres – Umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru – Normy w dziedzinie ochrony inwestycji bezpośrednich – Włączenie*

(art. 207 ust. 1 TFUE)

6. *Unia Europejska – Zasady prawa własności – Zasada neutralności – Zastosowanie podstawowych zasad traktatu – Zawarcie umowy międzynarodowej ograniczającej państwom członkowskim możliwość nacjonalizacji lub wywłaszczenia inwestycji dokonywanych przez obywateli państw trzecich – Naruszenie zasady neutralności – Brak*

(art. 345 TFUE)

7. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Kompetencja do zawierania umów dotyczących handlowych aspektów własności intelektualnej – Zakres – Umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru – Postanowienia przypominające istniejące zobowiązania międzynarodowe i zapewniające pewien poziom ochrony praw własności intelektualnej – Włączenie*

(art. 207 ust. 1 TFUE)

8. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Kompetencja do zawierania umów mających na celu ujednolicenie środków liberalizacyjnych – Zakres – Umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru – Postanowienia dotyczące zwalczania działań antykonkurencyjnych i łączenia przedsiębiorstw – Włączenie*

(art. 207 ust. 1 TFUE)

9. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Obowiązek wykonywania z poszanowaniem zasad i celów działań zewnętrznych Unii – Zakres*

(art. 3 ust. 5 TUE, art. 21 ust. 1–3 TUE; art. 9 TFUE, 11 TFUE, 205 TFUE, art. 207 ust. 1 TFUE)

10. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Obowiązek wykonywania z poszanowaniem zasad i celów działań zewnętrznych Unii – Umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru – Zobowiązania mające na celu zapewnianie poszanowania obowiązków międzynarodowych w dziedzinie ochrony społecznej pracowników i ochrony środowiska – Istnienie konkretnego związku z wymianą handlową pomiędzy stronami*

[art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE, art. 207 ust. 1 TFUE]

11. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Zakres – Wykonywanie w celu regulowania poziomów ochrony społecznej i ochrony środowiska stron – Wyłączenie*

[art. 3 ust. 1 lit. d), e), ust. 2 TFUE, art. 4 ust. 2 lit. b), e) TFUE, art. 207 ust. 6 TFUE]

12. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Wyłączna kompetencja w odniesieniu do umowy mogącej naruszyć wspólne zasady lub zmienić ich zakres – Umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru – Zobowiązania dotyczące świadczenia usług transportu morskiego, kolejowego i drogowego – Wpływ na zasady przewidziane w rozporządzeniach nr 4055/86, nr 1071/2009, nr 1072/2009, nr 1073/2009 i w dyrektywie 2012/34*

(art. 3 ust. 2 TFUE, art. 216 TFUE; rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady: nr 1071/2009, nr 1072/2009, nr 1073/2009; rozporządzenie Rady nr 4055/86; dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34)

13. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Wyłączna kompetencja w odniesieniu do umowy mogącej naruszyć wspólne zasady lub zmienić ich zakres – Wymóg sprzeczności pomiędzy wspólnymi zasadami a przewidywaną umową – Brak*

(art. 3 ust. 2 TFUE, art. 216 TFUE)

14. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Wyłączna kompetencja w odniesieniu do umowy mogącej naruszyć wspólne zasady lub zmienić ich zakres – Wymóg zweryfikowania ryzyka wpływu na mające ograniczony zakres postanowienia przewidywanej umowy – Brak*

(art. 3 ust. 2 TFUE, art. 216 TFUE)

15. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Wyłączna kompetencja w odniesieniu do umowy mogącej naruszyć wspólne zasady lub zmienić ich zakres – Wpływ protokołów nr 21 i nr 22 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa, Irlandii i Danii, stanowiących załącznik do traktatów UE i FUE w odniesieniu do umowy nie dotyczącej dziedzin objętych tymi protokołami – Brak*

(art. 3 ust. 2 TFUE, art. 216 TFUE; protokoły: nr 21, nr 22 stanowiące załącznik do traktatów UE i FUE)

16. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Wyłączna kompetencja w odniesieniu do umowy mogącej naruszyć wspólne zasady lub zmienić ich zakres – Umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru – Przepisy dotyczące przebiegu procedur udzielania zamówień publicznych – Wpływ na zasady przewidziane w dyrektywach 2014/24 i 2014/25*

(art. 3 ust. 2 TFUE, art. 216 TFUE; dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady: 2014/24, 2014/25)

17. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Wyłączna kompetencja w odniesieniu do umowy mogącej naruszyć wspólne zasady lub zmienić ich zakres – Pojęcie wspólnych zasad – Zasady prawa pierwotnego Unii – Wyłączenie – Umowy zawierane przez Unię – Wyłączenie*

(art. 3 ust. 2 TFUE, art. 216 TFUE)

18. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Wyłączna kompetencja w odniesieniu do umowy mogącej naruszyć wspólne zasady lub zmienić ich zakres – Zakres – Umowa w dziedzinie inwestycji zagranicznych innych niż bezpośrednie – Wyłączenie*

[art. 3 ust. 2 TFUE, art. 4 ust. 1, ust. 2 lit. a) TFUE, art. 63 TFUE, art. 216 ust. 1 TFUE]

19. *Wspólna polityka handlowa – Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Kompetencja do zawierania umów dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych – Zakres – Umowa zawierająca postanowienie przewidujące bezskuteczność dwustronnych umów inwestycyjnych zawartych wcześniej między państwami członkowskimi a państwem trzecim – Włączenie*

(art. 2 ust. 1 TFUE, art. 207 ust. 1 TFUE; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1219/2012)

20. *Umowy międzynarodowe – Umowy zawarte przez państwa członkowskie – Umowy sprzed traktatu WE lub przystąpienia państwa członkowskiego – Poszanowanie związanych z nimi praw i obowiązków*

(art. 351 TFUE)

21. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Kompetencja do przewidzenia w umowie postanowień o charakterze instytucjonalnym – Zakres – Ustanowienie systemu rozstrzygania sporów pozwalającego obywatelowi państwa trzeciego na wyłączenie sporu z właściwości sądów państwa członkowskiego – Wyłączenie – Kompetencja dzielona między Unią a państwami członkowskimi*

22. *Umowy międzynarodowe – Kompetencje Unii i państw członkowskich – Kompetencje państw członkowskich w dziedzinie procedury administracyjnej i sądowej – Umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru – Zobowiązania nakładające na Unię i państwa członkowskie obowiązek poszanowania zasad dobrej administracji i skutecznej ochrony sądowej – Naruszenie kompetencji krajowych – Brak*

23. *Umowy międzynarodowe – Zawarcie – Kompetencja Unii – Zakres – Utworzenie sądu lub innego podmiotu właściwego do wypowiedania się w kwestii postanowień umowy – Włączenie*

1. Z art. 207 ust. 1 TFUE, a w szczególności z jego zdania drugiego, zgodnie z którym wspólna polityka handlowa należy do działań zewnętrznych Unii, wynika, że polityka ta dotyczy wymiany handlowej z państwami trzecimi. Akt prawny Unii wchodzi w zakres tej polityki, gdy dotyczy konkretnie tej wymiany, to znaczy jego głównym zadaniem jest jej wspieranie, ułatwianie lub regulowanie oraz gdy wywiera on na nią bezpośredni i natychmiastowy wpływ. Z powyższego wynika, że jedynie te elementy przewidywanej umowy, które mają konkretny związek z wymianą handlową pomiędzy Unią a danym państwem trzecim, wchodzi w zakres wspólnej polityki handlowej.

Objęty tą polityką a zatem wyłączną kompetencją Unii w ramach art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE jest rozdział 2 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, który przewiduje, że każda ze stron zapewnia traktowanie niedyskryminacyjne w odniesieniu do towarów drugiej strony i obniża lub znosi, wedle szczegółowych zobowiązań załączonych do owego rozdziału, swoje należności celne przywozowe i wywozowe. Przewidziano w nim również, że każda ze stron powstrzymuje się od przyjęcia lub utrzymania ograniczeń pozataryfowych w przywozie i wywozie towarów. W owym rozdziale zawarto również zobowiązania celne i handlowe dotyczące handlu towarami w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE. To samo dotyczy rozdziału 3 owej umowy, który określa warunki, na jakich każda ze stron może, gdy zostaną spełnione wymogi wynikające z reguł Światowej Organizacji Handlu,

przyjąć środki antydumpingowe i wyrównawcze oraz środki ochronne dotyczące przywozów z terytorium drugiej strony. Rozdział ów dotyczy również handlowych środków ochronnych w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE.

Co się tyczy rozdziałów 4 i 5 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, wynika z nich w szczególności, po pierwsze, że produkty wywożone przez jedną ze stron powinny spełniać normy techniczne i sanitarne przewidziane przez stronę, która dokonuje ich przywozu, oraz, po drugie, że produkty przywożone przez tę drugą stronę nie mogą być poddane normom dyskryminującym lub nieproporcjonalnym względem norm stosowanych do jej własnych produktów. Owe rozdziały mają w związku z tym w szczególności na celu ułatwianie handlu towarami między Unią a Republiką Singapuru. Rozdział 6 omawianej umowy stanowi, że przepisy każdej ze stron w dziedzinie cel będą niedyskryminacyjne, i że opłaty i podatki nałożone na usługi świadczone w związku z przywozem lub wywozem tych towarów nie przekroczą przybliżonych kosztów tych usług. Celem owego rozdziału jest więc zasadniczo regulowanie i ułatwianie handlu towarami między stronami.

Co się tyczy rozdziału 7 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, jego przedmiotem jest uregulowanie i ułatwienie dostępu do rynku w sektorze produkcji energii ze źródeł niekopalnych i zrównoważonych, bez ustanowienia jakiejkolwiek normy z zakresu ochrony środowiska w tej dziedzinie. Zmierając zatem do otwarcia rynku każdej ze stron, rozdział ów może również wywierać bezpośredni i natychmiastowy wpływ na handel towarami i usługami między Unią a Republiką Singapuru w tym sektorze. W związku z tym omawiany rozdział mieści się w zakresie wyłącznej kompetencji Unii na podstawie art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE.

(zob. pkt 35–37, 40–47, 72–74)

2. Kompetencja Unii do zatwierdzenia umowy dotyczącej między innymi świadczenia usług w dziedzinie transportu nie może wynikać jedynie z art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE. Dziedzina ta jest bowiem wyłączona z zakresu wspólnej polityki handlowej na mocy art. 207 ust. 5 TFUE, wedle którego rokowania i zawieranie umów międzynarodowych w dziedzinie transportu podlegają tytułowi VI części trzeciej traktatu FUE. Tytuł ów dotyczy wspólnej polityki transportowej.

W tym względzie art. 207 ust. 5 TFUE, który odpowiada zasadniczo art. 133 ust. 6 akapit trzeci WE, ma na celu utrzymanie, w zakresie międzynarodowej wymiany handlowej w dziedzinie usług transportowych, zasadniczej równowagi pomiędzy kompetencją wewnętrzną Unii wykonywaną przez jednostronne przyjmowanie przepisów prawa Unii a jej kompetencją zewnętrzną, wykonywaną przez zawieranie umów międzynarodowych, przy czym każda z tych kompetencji pozostaje uregulowana, podobnie jak przedtem, w tytule traktatu dotyczącym konkretnie wspólnej polityki transportowej.

(zob. pkt 56–59)

3. W ramach wykładni art. 207 ust. 5 TFUE, który przewiduje wyłączenie z zakresu wspólnej polityki handlowej umowy międzynarodowe w dziedzinie transportu, należy wziąć pod uwagę pojęcie usługi w dziedzinie transportu, które obejmuje nie tylko usługi transportu jako takie, ale również inne usługi, pod warunkiem że są nierozdzielnie związane z fizyczną czynnością polegającą na przemieszczaniu osób lub towarów z jednego miejsca do drugiego za pomocą środka transportu.

W tym względzie, co się tyczy zobowiązań zawartych w rozdziale 8 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, ani usługi naprawy i konserwacji, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku, ani usługi sprzedaży, marketingu lub rezerwacji usług transportu lotniczego, niezależnie od tego, czy są świadczone przez biura podróży, czy też przez innych usługodawców handlowych, nie są nierozdzielnie związane z usługami transportu w rozumieniu wskazanym powyżej. Po pierwsze, usługi naprawy i konserwacji, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku, są bowiem bardzo odległe związane z czynnością przemieszczania osób lub

towarów z jednego miejsca do drugiego. Po drugie, co się tyczy usług sprzedaży, marketingu lub rezerwacji usług transportu lotniczego, z motywu 33 dyrektywy 2006/123 dotyczącej usług na rynku wewnętrznym wynika, że usługi objęte zakresem stosowania tej dyrektywy obejmują również biura podróży, które są głównymi promotorami tego rodzaju usług. Usługi naprawy i konserwacji, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku, sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego oraz usługi systemu rezerwacji komputerowej nie są w konsekwencji objęte zakresem art. 207 ust. 5 TFUE i w związku z tym wchodzą one w zakres usług wskazanych w art. 207 ust. 1 TFUE.

Podobnie co się tyczy rozdziału 10 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, jego konkretnym celem jest określenie warunków, wedle których podmioty gospodarcze każdej ze stron mogą brać udział w procedurze udzielania zamówień publicznych organizowanej przez władze publiczne drugiej strony. Owe warunki są oparte na względach niedyskryminacyjnego dostępu, przejrzystości i skuteczności, mogą one wywierać bezpośredni i natychmiastowy wpływ na wymianę handlową i usług między stronami. Rozdział 10 owej umowy mieści się zatem w zakresie wyłącznej kompetencji Unii na podstawie art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE, aczkolwiek z zastrzeżeniem zamówień publicznych w dziedzinie usług międzynarodowego transportu morskiego, transportu kolejowego, transportu drogowego i transportu wodnego śródlądowego oraz zamówień publicznych w dziedzinie usług nierozdzielnie związanych z tymi usługami transportowymi wyliczonych w pkt 11 i 12 dodatków 8-A-1 i 8-B-1 oraz w pkt 16 i 17 dodatków 8-A-2 i 8-A-3 do załączników do rozdziału 8 przewidywanej umowy.

(zob. pkt 61, 66–68, 76, 77)

4. Artykuł 207 ust. 1 TFUE przewiduje, że działania Unii w dziedzinie bezpośrednich inwestycji zagranicznych wchodzą w zakres wspólnej polityki handlowej. Z powyższego wynika, że Unia ma na podstawie art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE wyłączną kompetencję do zatwierdzania wszelkich zobowiązań podejmowanych względem państwa trzeciego i dotyczących inwestycji realizowanych przez osoby fizyczne lub prawne pochodzące z tego państwa trzeciego w Unii i vice versa, które umożliwiają im aktywny udział w zarządzaniu spółką prowadzącą działalność gospodarczą lub w sprawowaniu nad nią kontroli.

Użycie przez prawodawcę traktatu FUE pojęcia „bezpośrednich inwestycji zagranicznych” w art. 207 ust. 1 TFUE wyraża jednoznacznie jego wolę, by nie włączać do zakresu wspólnej polityki handlowej innych inwestycji zagranicznych. W związku z tym zobowiązania względem państwa trzeciego dotyczące tych innych inwestycji zagranicznych nie wchodzą w zakres wyłącznej kompetencji Unii na podstawie art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE.

To rozgraniczenie zakresu stosowania wspólnej polityki handlowej w zakresie dotyczącym inwestycji zagranicznych odzwierciedla fakt, że każde działanie Unii wspierające, ułatwiające lub regulujące udział osoby fizycznej lub prawnej pochodzącej z danego państwa trzeciego na terytorium Unii i vice versa w zarządzaniu spółką prowadzącą działalność gospodarczą lub sprawowaniu nad nią kontroli może wywierać bezpośredni i natychmiastowy wpływ na wymianę handlową między tym państwem trzecim a Unią, podczas gdy brak jest takiego konkretnego związku z ową wymianą w wypadku inwestycji, które nie prowadzą do tego rodzaju udziału.

(zob. pkt 81–84)

5. Normy ustalone pomiędzy Unią a Republiką Singapuru, w ramach rozdziału 9 umowy o wolnym handlu między nimi, w dziedzinie ochrony inwestycji bezpośrednich wchodzą w zakres wspólnej polityki handlowej, jeżeli mają konkretny związek z wymianą handlową pomiędzy Unią a tym państwem trzecim. Artykuł 207 ust. 1 TFUE odnosi się bowiem ogólnie do działań Unii w dziedzinie bezpośrednich inwestycji zagranicznych bez odróżniania, czy chodzi o działania, których przedmiotem jest dopuszczenie, czy też ochrona owych inwestycji.

W tym względzie całość zobowiązań do „nie mniej korzystnego traktowania” oraz zakazów traktowania arbitralnego, przewidzianych we wspomnianym rozdziale 9 i dotyczących między innymi wykorzystywania, zwiększania i sprzedaży przez osoby fizyczne i prawne każdej ze stron ich udziałów w spółkach wykonujących działalność gospodarczą i położonych na terytorium drugiej strony, przyczynia się do zagwarantowania inwestorom pewności prawa. Ustanowienie tego rodzaju ram prawnych ma na celu wspieranie, ułatwianie lub regulowanie wymiany handlowej między Unią a Republiką Singapuru. Ponadto postanowienia sekcji A rozdziału 9 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, w zakresie, w jakim dotyczą inwestycji bezpośrednich, mogą wywierać bezpośredni i natychmiastowy wpływ na tą wymianę handlową, ponieważ dotyczą one traktowania udziałów przedsiębiorców pochodzących z jednej ze stron w zarządzaniu lub kontrolowaniu spółek wykonujących działalność gospodarczą na terytorium drugiej strony.

(zob. pkt 87, 94, 95)

6. Artykuł 345 TFUE jest wyrazem neutralności Unii w odniesieniu do systemów prawa własności w państwach członkowskich, jednak nie skutkuje wyłączeniem tych systemów z podstawowych zasad Unii. Co się tyczy art. 9.6 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, który przewiduje, że żadna ze stron nie nacjonalizuje, nie wyłącza lub nie obejmuje środkami mającymi skutki równoważne do nacjonalizacji lub wyłączenia inwestycji dokonywanych przez inwestorów pochodzących od drugiej strony, chyba że dotyczy to celu publicznego, nie zawiera on żadnego zobowiązania dotyczącego systemu prawa własności państw członkowskich. Przepis ów odzwierciedla prosty fakt, że o ile państwa członkowskie dysponują swobodą wykonywania swych kompetencji w dziedzinie prawa własności i w konsekwencji zmiany systemu prawa własności w zakresie, jaki ich dotyczy, o tyle nie są one zwolnione z obowiązku poszanowania zasad i praw podstawowych.

(zob. pkt 91, 107)

7. Zgodnie z brzmieniem art. 207 ust. 1 TFUE wspólna polityka handlowa obejmuje handlowe aspekty własności intelektualnej. Zobowiązania międzynarodowe podjęte przez Unię w dziedzinie własności intelektualnej mieszczą się w zakresie owych handlowych aspektów wówczas, gdy mają konkretny związek z międzynarodową wymianą handlową, to znaczy ich głównym zadaniem jest wspieranie, ułatwianie lub regulowanie tej wymiany handlowej oraz gdy wywierają one na nią bezpośredni i natychmiastowy wpływ.

Co się tyczy zobowiązań w dziedzinie własności intelektualnej określonych w rozdziale 11 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, ten zespół przepisów dotyczących praw autorskich i praw pokrewnych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych, wzorów, patentów, wyników badań i odmian roślin stanowiący przypomnienie, z jednej strony, istniejących wielostronnych zobowiązań międzynarodowych oraz, z drugiej strony, zobowiązań dwustronnych, ma zasadniczo na celu, zgodnie z brzmieniem art. 11.1 ust. 1 lit. b) owej umowy, zapewnienie przedsiębiorcom unijnym i singapurskim właściwego poziomu ochrony ich praw własności intelektualnej. Te przepisy umożliwiają przedsiębiorcom unijnym i singapurskim korzystanie, na terytorium drugiej strony, z norm ochrony praw własności intelektualnej odznaczających się pewną jednolitością i przyczyniają się w ten sposób do ich udziału na równych warunkach w swobodnym handlu towarami i usługami pomiędzy Unią a Republiką Singapuru. Dotyczy to również art. 11.36–11.47 owej umowy, które zobowiązują każdą ze stron do ustanowienia określonych kategorii procedur i środków prawa cywilnego umożliwiających zainteresowanym podnoszenie ich praw własności intelektualnej oraz egzekwowanie ich poszanowania, oraz art. 11.48–11.50 które zobowiązują każdą ze stron do ustanowienia metod identyfikowania przez władze celne towarów podrobionych lub pirackich i do przewidzenia dla uprawnionych z tytułu praw własności intelektualnej możliwości uzyskania – w przypadku podejrzenia podrobienia lub piractwa – zawieszenia dopuszczenia do swobodnego obrotu tych towarów.

Z powyższego wynika, że przepisy rozdziału 11 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru mają w rzeczywistości na celu, jak stanowi art. 11 ust. 1 owej umowy, ułatwienie przez strony produkcji i komercjalizacji produktów innowacyjnych i nowoczesnych oraz świadczenie usług między stronami oraz zwiększenie korzyści płynących z handlu i inwestycji. Rozdział ten w żaden sposób nie mieści się w ramach harmonizacji przepisów państw członkowskich Unii, lecz jego przedmiotem jest uregulowanie liberalizacji handlu między Unią a Republiką Singapuru. W związku z powyższym, rozdział 11 przewidywanej umowy dotyczy handlowych aspektów własności intelektualnej w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE.

(zob. pkt 111–113, 121–126, 128)

8. Artykuły 12.1 i 12.2 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru wpisują się w sposób jednoznaczny w ramy liberalizacji handlu pomiędzy Unią a Republiką Singapuru. Dotyczą one bowiem w szczególności zwalczania działań antykonkurencyjnych i łączenia przedsiębiorstw, które mają na celu – lub których skutkiem jest – uniemożliwienie, by wymiana handlowa między Unią a tym państwem trzecim była prowadzona w warunkach uczciwej konkurencji. Owe przepisy wchodzą zatem w zakres dziedziny wspólnej polityki handlowej, a nie w zakres dziedziny rynku wewnętrznego. Rozdział 12 tej umowy zawiera również postanowienia w dziedzinie subsydiów. Przypominają one obowiązki stron wynikające z porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych zawarte w załączniku 1A do porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu, określają, jakie subsydia związane z handlem towarami i usługami między Unią a Republiką Singapuru są zakazane, i zobowiązują każdą ze stron do podjęcia wszelkich działań w celu zniesienia lub usunięcia skutków niezakazanych subsydiów na wymianę z drugą stroną.

(zob. pkt 134, 135, 137)

9. Traktat FUE znacznie różni się od uprzednio obowiązującego traktatu WE, jako że włącza do wspólnej polityki handlowej nowe aspekty nowoczesnego handlu międzynarodowego. Rozszerzenie zakresu wspólnej polityki handlowej przez traktat FUE stanowi znaczący rozwój prawa pierwotnego Unii. Cechą charakterystyczną owego rozwoju jest między innymi zasada ustanowiona w art. 207 ust. 1 zdanie drugie TFUE, wedle której wspólna polityka handlowa prowadzona jest zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii. Owe zasady i cele zostały sprecyzowane w art. 21 ust. 1 i 2 TUE i dotyczą między innymi, jak wskazano w art. 21 ust. 2 lit. f), trwałego rozwoju związanego z ochroną i poprawą stanu środowiska oraz zrównoważonym zarządzaniem światowymi zasobami naturalnymi.

Ciążący na Unii obowiązek włączenia owych celów i zasad do prowadzenia wspólnej polityki handlowej wynika z art. 207 ust. 1 zdanie drugie TFUE w związku z art. 21 ust. 3 TUE i w związku z art. 205 TFUE. Należy ponadto wziąć pod uwagę art. 9 i 11 TFUE. Ponadto art. 3 ust. 5 TUE zobowiązuje Unię do przyczyniania się w swych stosunkach zewnętrznych do swobodnego i uczciwego handlu. Z powyższego wynika, że cel zrównoważonego rozwoju stanowi obecnie integralną część wspólnej polityki handlowej.

(zob. pkt 141–143, 146, 147)

10. Objęty wspólną polityką handlową a zatem wyłączną kompetencją Unii w ramach art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE jest rozdział 13 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru. W istocie poprzez postanowienia tego rozdziału Unia i Republika Singapuru zobowiązują się zasadniczo do zapewnienia, aby wymiana handlowa między nimi odbywała się z poszanowaniem obowiązków wynikających z umów międzynarodowych w dziedzinie ochrony społecznej pracowników i ochrony środowiska, których są stronami. Ten rozdział 13 nie wpływa ani na zakres umów międzynarodowych, do których się odnosi, ani na kompetencje Unii lub państw członkowskich w zakresie owych umów. Ma on natomiast konkretny związek z wymianą handlową między Unią a Republiką Singapuru. Ów rozdział 13 reguluje bowiem ową wymianę handlową, zapewniając, że jest

ona prowadzona z poszanowaniem owych umów i że żaden środek przyjęty na ich podstawie nie będzie stosowany w sposób prowadzący do arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji lub do ukrytego ograniczenia w ramach tej wymiany.

Rozdział ów może również wywierać bezpośredni i natychmiastowy wpływ na ową wymianę handlową. W tym względzie, co się tyczy w szczególności zobowiązań mających na celu zwalczanie handlu nielegalnie pozyskanym drewnem i produktami z drewna i nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów, określonych w art. 13.7 lit. b) i art. 13.8 lit. b) owej umowy, strony zobowiązują się w tej umowie do wdrażania lub wspierania systemów dokumentacji, weryfikacji i certyfikacji. Tego rodzaju systemy mogą bezpośrednio wpłynąć na handel produktami, o których mowa. Ponadto specyficzny charakter związku zachodzącego pomiędzy przepisami rozdziału 13 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru wynika również z faktu, że naruszenie zawartych w tym rozdziale postanowień z zakresu ochrony społecznej pracowników i ochrony środowiska, upoważnia – zgodnie ze zwyczajową normą prawa międzynarodowego skodyfikowaną w art. 60 ust. 1 Konwencji o prawie traktatów, mającą zastosowanie do stosunków między Unią a państwami trzecimi – drugą stronę do wstrzymania lub zawieszenia liberalizacji tej wymiany przewidzianej w innych postanowieniach owej umowy.

(zob. pkt 152, 155–157, 160, 161, 167)

11. Wyłączna kompetencja Unii ustanowiona w art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE nie może być wykonywana dla celów regulowania poziomów ochrony społecznej i środowiska na odnośnych terytoriach stron umowy międzynarodowej zawartej przez Unię z państwem trzecim. Przyjęcie tego rodzaju reguł wchodziłoby w zakres podziału kompetencji pomiędzy Unią a państwami członkowskimi przewidzianego w szczególności w art. 3 ust. 1 lit. d) i art. 3 ust. 2 oraz w art. 4 ust. 2 lit. b) i e) TFUE. Artykuł 3 ust. 1 lit. e) TFUE nie ma bowiem pierwszeństwa przed innymi postanowieniami traktatu FUE. Artykuł 207 ust. 6 TFUE przewiduje ponadto, że wykonywanie uprawnień w dziedzinie wspólnej polityki handlowej nie narusza podziału kompetencji między Unią i państwami członkowskimi.

(por. pkt 164)

12. Artykuł 216 TFUE przyznaje Unii kompetencję do zawierania między innymi umów międzynarodowych, które mogą wpływać na wspólne zasady lub zmieniać ich zakres. Ryzyko wpływu na wspólne zasady lub ich zmianę istnieje wówczas, gdy zobowiązania zawarte w umowie międzynarodowej należą do dziedziny stosowania rzeczonych zasad. Stwierdzenie tego rodzaju ryzyka nie zakłada całkowitej zgodności między dziedziną, jaką obejmują zobowiązania międzynarodowe, a dziedziną, jaką obejmują regulacje unijne. Zakres wspólnych zasad Unii może ulegać wpływowi tych zobowiązań lub podlegać zmianom poprzez owe zobowiązania również wówczas, gdy dotyczą one dziedziny, która w znacznym stopniu została już objęta takimi zasadami.

Co się tyczy zobowiązań dotyczących świadczenia usług międzynarodowego transportu morskiego zawartych w rozdziale 8 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, dziedzina, do której należą wskazane zobowiązania jest w znacznym stopniu objęta przez wspólne zasady ustanowione w rozporządzeniu nr 4055/86, które reguluje stosowanie zasady swobody świadczenia usług do transportu morskiego między państwami członkowskimi i między państwami członkowskimi a państwami trzecimi. Zobowiązania zawarte w tej umowie w sposób znaczący wpływają, w zakresie usług transportu morskiego między Unią a Republiką Singapuru, na zakres owych wspólnych zasad ustanowionych w rozporządzeniu nr 4055/86, względnie go zmieniają. Z art. 8.56 ust. 3 owej umowy wynika bowiem, że świadczący usługi transportu morskiego z Unii oraz obywatele Unii kontrolujący przedsiębiorstwo żeglugowe położone w Singapurze będą korzystali ze swobodnego dostępu do przepływu do i z tego państwa członkowskiego, i to bez konieczności

spełnienia przez nich wymogu, aby ich statki pływały pod banderą jednego z państw członkowskich. Regulacja ta znacznie różni się od regulacji ustanowionej w rozporządzeniu nr 4055/86. Kompetencja Unii do zatwierdzenia tych zobowiązań jest w związku z tym wyłączna na podstawie art. 3 ust. 2 TFUE.

To samo dotyczy zobowiązań dotyczących usług transportu kolejowego między Unią a Republiką Singapuru. Nie mniej korzystne warunki, z których zgodnie z owymi zobowiązaniami korzystać będą usługodawcy singapurscy w ramach dostępu do sieci i do działalności transportu kolejowego w Unii oraz w ramach zakładania przedsiębiorstw odpowiadają bowiem aspektom uregulowanym przez zasady jednolitego europejskiego obszaru kolejowego przewidziane w dyrektywie 2012/34 w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego. Co się tyczy zobowiązań dotyczących usług transportu drogowego, również należą one do dziedziny objętej w szerokim zakresie wspólnymi zasadami Unii. Nie mniej korzystne warunki, z których zgodnie z owymi zobowiązaniami korzystać będą usługodawcy singapurscy w celu świadczenia usług transportu drogowego w Unii odpowiadają bowiem w znacznym stopniu aspektom uregulowanym przez wspólne zasady przewidziane w rozporządzeniach nr 1071/2009 ustanawiającym wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego, 1072/2009 dotyczącym wspólnych zasad dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych i 1073/2009 w sprawie wspólnych zasad dostępu do międzynarodowego rynku usług autokarowych i autobusowych.

(zob. pkt 171, 180–182, 189, 190, 193, 195, 198, 206, 207)

13. Wówczas gdy umowa między Unią i państwem trzecim przewiduje stosowanie do stosunków międzynarodowych objętych tą umową zasady, które pokrywają się w znacznym stopniu z zasadami wspólnymi Unii mającymi zastosowanie do sytuacji wewnątrzspółnotowych, umowę tę należy uznać za mogącą wpływać na zakres tych wspólnych zasad lub mogącą go zmieniać. Pomimo braku sprzeczności z owymi wspólnymi zasadami może zaistnieć mianowicie wpływ na ich znaczenie, zakres i skuteczność.

(zob. pkt 201)

14. Przy badaniu charakteru kompetencji do zawarcia umowy międzynarodowej nie należy brać pod uwagę postanowień owej umowy, które mają nadzwyczaj ograniczony zakres.

(zob. pkt 217)

15. Przy badaniu charakteru kompetencji Unii dotyczących zobowiązań zawartych w przewidywanej umowie międzynarodowej w dziedzinie transportu, ponieważ przewidywana umowa nie dotyczy aspektów regulowanych w trzeciej części, tytule V traktatu FUE, protokół nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości załączony do traktatów UE i FUE jest nieistotny. To samo dotyczy protokołu nr 22 dotyczącego stanowiska Danii, załączonego do traktatów UE i FUE. Po pierwsze bowiem wspólna polityka handlowa i wspólna polityka transportowa nie są objęte protokołem nr 21. Po drugie to cel oraz treść danego aktu determinuje protokoły podlegające ewentualnemu zastosowaniu, a nie odwrotnie.

(zob. pkt 218)

16. Rozdział 10 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru zawiera zespół przepisów zmierzających do uregulowania udzielania zamówień publicznych w Unii i w Republice Singapuru w sposób zapewniający, że procedury udzielania tego rodzaju zamówień publicznych będą przeprowadzane z poszanowaniem zasad niedyskryminacji i przejrzystości. Dyrektywa 2014/24 w sprawie zamówień publicznych, oraz dyrektywa 2014/25 w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych,

ustanawiają zespół wspólnych zasad zmierzających zasadniczo do zapewnienia, aby udzielanie zamówień publicznych, między innymi w sektorze transportu, było w Unii zgodne z owymi zasadami, jak wskazano w motywie 1 i art. 18 dyrektywy 2014/24 oraz w motywie 2 i art. 36 dyrektywy 2014/25.

Z chwilą wejścia w życie owej umowy dostęp usługodawców singapurskich do zamówień publicznych Unii w dziedzinie transportu wejdzie zatem w zakres zobowiązań obejmujących te same aspekty, które są uregulowane w dyrektywach 2014/24 i 2014/25. W konsekwencji Unia posiada wyłączną kompetencję zewnętrzną na podstawie art. 3 ust. 2 TFUE w odniesieniu do zobowiązań międzynarodowych zawartych w rozdziale 10 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru w dziedzinie zamówień publicznych obejmujących usługi z zakresu transportu, jako że te zobowiązania należą do dziedziny objętej już w znacznej części wspólnymi zasadami Unii i mogą one wpływać na ich zakres lub go zmieniać.

(zob. pkt 221–224)

17. Przepisy prawa wtórnego stanowione stopniowo przez Unię, stanowią wspólne zasady, których zakres może ulegać wpływowi lub podlegać zmianom poprzez zobowiązania zawarte w umowie międzynarodowej zawartej przez Unię. Wówczas gdy Unia wykonała w ten sposób swą kompetencję wewnętrzną, powinna ona korzystać równolegle z wyłącznej kompetencji zewnętrznej w celu uniknięcia podjęcia przez państwa członkowskie zobowiązań międzynarodowych, które mogą wpływać na te wspólne zasady lub zmieniać ich zakres. Rozszerzenie zakresu owej zasady, obecnie ujętej w art. 3 ust. 2 ostatni człon zdania TFUE na sytuację, która nie dotyczy zasad prawa wtórnego ustanowionych przez Unię w ramach wykonywania kompetencji wewnętrznej udzielonej jej na mocy traktatów, lecz zasady prawa pierwotnego Unii przyjętej przez autorów tych traktatów, stanowiłoby naruszenie uzasadnienia zasady wyłącznej kompetencji zewnętrznej.

(zob. pkt 233, 234)

18. Zawarcie umowy międzynarodowej w dziedzinie inwestycji zagranicznych innych niż bezpośrednie nie zostało, w obecnym stanie prawa Unii przewidziane w akcie ustawodawczym Unii w rozumieniu art. 3 ust. 2 TFUE. Również zawarcie tego rodzaju umowy nie jest niezbędne do umożliwienia Unii wykonywania jej wewnętrznych kompetencji w rozumieniu tego przepisu. Z powyższego wynika, że Unia nie ma wyłącznej kompetencji do zawarcia umowy międzynarodowej w zakresie, w jakim dotyczy ona ochrony inwestycji zagranicznych innych niż bezpośrednie.

Natomiast zawarcie przez Unię umowy międzynarodowej odnoszącej się do tego rodzaju inwestycji może być niezbędne do osiągnięcia, w ramach polityk Unii, jednego z celów, o których mowa w traktatach w rozumieniu art. 216 ust. 1 TFUE. W szczególności, mając na uwadze okoliczność, że brak jest możliwości formalnego powołania się wobec państw trzecich na swobodny przepływ kapitału i płatności między państwami członkowskimi i państwami trzecimi przewidziany na mocy art. 63 TFUE, zawarcie umów międzynarodowych przyczyniających się do ustanowienia tego swobodnego przepływu na zasadzie wzajemności może zostać zakwalifikowane jako niezbędne dla pełnej realizacji tej swobody przepływu, co stanowi jeden z celów tytułu IV (swobodny przepływ osób, usług i kapitału) trzeciej części (polityki i działania wewnętrzne Unii) traktatu FUE. Ów tytuł IV należy do kompetencji dzielonych między Unią i państwami członkowskimi na podstawie art. 4 ust. 2 lit. a) TFUE dotyczących rynku wewnętrznego. Kompetencja udzielona Unii na mocy art. 216 ust. 1 TFUE ma również charakter dzielony, jako że art. 4 ust. 1 TFUE przewiduje, że Unia dzieli kompetencje z państwami członkowskimi, jeżeli traktaty przyznają jej kompetencje, które nie dotyczą dziedzin określonych w artykułach 3 i 6 TFUE.

(zob. pkt 236–242)

19. Okoliczność, że Unia i państwo trzecie zawarły w umowie międzynarodowej postanowienie, z którego w sposób wyraźny wynika, że dwustronne umowy inwestycyjne między państwami członkowskimi Unii i tym państwem trzecim wygasają i w związku z tym nie skutkują już powstaniem praw i obowiązków z chwilą wejścia w życie tej umowy zawartej z owym państwem członkowskim na poziomie Unii, nie może być postrzegana jako naruszenie kompetencji państw członkowskich, o ile umowa ta dotyczy dziedziny, w zakresie której Unia ma kompetencję wyłączną. Jeśli bowiem Unia negocjuje i zawiera z państwem trzecim umowę dotyczącą dziedziny, w zakresie której nabyła ona kompetencję wyłączną, wstępuje w miejsce państw członkowskich. W tym względzie Unia może wstępować w prawa państw członkowskich w zakresie ich zobowiązań międzynarodowych, gdy państwa członkowskie przekazały Unii, na mocy jednego z jej traktatów założycielskich, swe kompetencje związane z tymi zobowiązaniami i Unia te kompetencje wykonuje.

Z powyższego wynika, że co się tyczy wyłącznej kompetencji Unii w dziedzinie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, z chwilą wejścia w życie traktatu FUE w dniu 1 grudnia 2009 r., na mocy którego udzielono Unii owej kompetencji, Unia ma kompetencję do samodzielnego zatwierdzania postanowienia umowy zawartej przez nią z państwem trzecim, wedle którego zobowiązania w dziedzinie bezpośrednich inwestycji wynikające z umów dwustronnych uprzednio zawartych między państwem członkowskim Unii a owym państwem trzecim należy, z chwilą wejścia w życie owej umowy zawartej przez Unię, uznać za zastąpione przez ową umowę. W tym względzie, zgodnie z art. 2 ust. 1 TFUE państwa członkowskie nie mają prawa przyjmować aktów wywołujących skutki prawne w dziedzinach, które należą do wyłącznej kompetencji Unii, chyba że zostaną do tego upoważnione przez Unię. Co prawda rozporządzenie nr 1219/2012 ustanawiające przepisy przejściowe w zakresie dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi upoważnia państwa członkowskie, pod rygorystycznymi warunkami, do utrzymania w mocy lub zawarcia umów dwustronnych w dziedzinie inwestycji bezpośrednich z państwem trzecim, dopóki nie zostanie zawarta umowa w dziedzinie inwestycji bezpośrednich między Unią a tym państwem trzecim. Natomiast wówczas, gdy tego rodzaju umowa między Unią a owym państwem trzecim wejdzie w życie, owo upoważnienie wygasa.

W konsekwencji bezzasadna jest argumentacja, wedle której po wejściu w życie zobowiązań w dziedzinie bezpośrednich inwestycji zagranicznych wynikających z umowy zawartej przez Unię państwa członkowskie powinny mieć możliwość przyjęcia aktów określających los zobowiązań w tej dziedzinie, wynikających z umów dwustronnych, które uprzednio zawarły z tym samym państwem trzecim.

(zob. pkt 247–251)

20. Artykuł 351 TFUE zmierza do umożliwienia państwom członkowskim poszanowania praw, jakie państwa trzecie wywodzą na podstawie prawa międzynarodowego z wcześniejszych umów zawartych przed 1 stycznia 1958 roku lub, wobec państw przystępujących, przed datą ich przystąpienia.

(zob. pkt 254)

21. Kompetencja Unii do zawierania zobowiązań międzynarodowych obejmuje kompetencję do uzupełniania owych zobowiązań o postanowienia instytucjonalne. Ich występowanie w umowie nie ma wpływu na charakter kompetencji do zawarcia tej umowy. Przepisy te mają bowiem charakter pomocniczy i wchodzą zatem w zakres tej samej kompetencji, do której należą postanowienia prawa materialnego, którym towarzyszą

Jednakże inaczej jest w wypadku przepisów ustanawiających regulację rozstrzygania sporów między skarżącym pochodzącym z terytorium jednej strony umowy a drugą stroną umowy w zakresie traktowania, które rzekomo narusza ową umowę, a naruszenie to powoduje domniemaną stratę lub szkodę dla skarżącego lub jego lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa. W istocie w zakresie w jakim skarżący inwestor może zdecydować o przedłożeniu sporu do procedury arbitrażu bez możliwości

przeciwstawienia się temu przez państwo członkowskie, tego typu regulacja, która wyłącza spory z kompetencji sądowej państw członkowskich, nie może mieć charakteru czysto pomocniczego i nie może w związku z tym być ustanowiona bez ich zgody. Zatwierdzenie takiej regulacji nie wchodzi w zakres wyłącznej kompetencji Unii, lecz należy do kompetencji dzielonej między Unią a państwami członkowskimi.

(zob. pkt 276, 285, 291–293)

22. Nie można uznać, jakoby zobowiązania zawarte w rozdziale 14 umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, zobowiązujące władze w Unii, włącznie z władzami państw członkowskich, do poszanowania zasad dobrej administracji i skutecznej ochrony sądowej, wkraczały w kompetencje należące wyłącznie do państw członkowskich. Zasady zawarte w tym rozdziale nie zawierają bowiem żadnego zobowiązania dotyczącego organizacji administracyjnej lub sądowej państw członkowskich, lecz odzwierciedlają fakt, że zarówno Unia, jak również państwa członkowskie powinny, stosując umowę, szanować ogólne zasady i prawa podstawowe Unii, takie jak zasada dobrej administracji i zasada skutecznej ochrony sądowej.

(zob. pkt 284)

23. Kompetencja Unii w sferze stosunków międzynarodowych oraz jej zdolność do zawierania umów międzynarodowych obejmują w sposób konieczny uprawnienie do podporządkowania się decyzjom sądu, utworzonego lub wyznaczonego na mocy takich umów, rozstrzygających w zakresie wykładni oraz stosowania ich postanowień. Na tej samej zasadzie kompetencja Unii do zawierania umów międzynarodowych obejmuje w sposób konieczny uprawnienie do podporządkowania się decyzjom organu, który nie będąc formalnie sądem, spełnia zasadniczo funkcje sędownicze, takiego jak organ rozstrzygania sporów utworzony w ramach porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu.

(zob. pkt 298, 299)